

Ulkosynnyttimiin kohdistuvat leikkaukset, potilasohje

Häpyhuulten pienennysleikkaus

Ulkosynnyttimien koko ja muoto on yksilöllinen eikä normaalin ja poikkeavan välillä ole selvää rajaa. Pienten häpyhuulten tehtävänä on suojata emättimen limakalvoa kuivumiselta ja ohjata virtsaamista. Niiden koko, muoto, symmetrisyys, väri ja ryppyisyys vaihtelevat suuresti iän, hormonien, perimän ja seksuaalisen aktiivisuuden mukaan. Kasvu on suurinta murrosiässä ja ulkoinen ärsyke, kuten venyttäminen voi lisätä sitä. Yleensä kookkaista häpyhuulista ei ole haittaa eikä niistä puhuta 'epämuodostumina'.

Kosmeettisella ulkosynnytinkirurgialla tarkoitetaan täysi-ikäisen henkilön omasta halusta ulkosynnyttimiin kohdistuvia toimenpiteitä ilman lääketieteellistä syytä. Tällaista leikkausta ei tavallisesti tehdä julkisen terveydenhuollon puolella.

Silloin tällöin häpyhuulet voivat kuitenkin olla selkeästi keskimääräistä kookkaammat ja aiheuttaa hankalia toiminnallisia oireita. Jos muut hoitokeinot eivät auta, voidaan päätyä leikkauksella muovaamaan häpyhuulia. Jos tähän päädytään, on hyvä tietää seuraavat seikat:

Häpyhuulten reunaa kavennetaan veitsellä tai polttokärjellä. Vaihtoehtoisesti tehdään Z-mallinen viilto ja irrotetut reunat ommellaan sulavalla ompeleella yhteen. Häpyhuulien pienentyessä klitoris saattaa näyttää suuremmalta.

Leikkauksen liittyvät yleisimmät riskit

- verenvuoto ja turvotus
- häpyhuulten epäsymmetrisyys
- häpyhuulten pieni koko ja värimuutokset
- arpimuodostumat ja kipu, esim. yhdyntäkipu
- tuntomuutoksia

Ulkosynnyttimien ihon tai limakalvon kasvaimen poisto leikkaamalla tai laserhoidolla

Ulkosynnyttimien alueelle saattaa tulla monenlaisia hyvänlaatuisia kasvaimia tai jopa syöpäkasvaimia. Syövän esiastemuutokset (HSIL, dysplasia) ovat näistä tavallisimpia. Ne poistetaan tavallisesti leikkaussalissa tai poliklinikalla leikkaamalla. Joskus voidaan käyttää myös laserhoitoa tai solumuutoksia parantavaa lääkevoidetta.

Toimenpide tehdään paikallispuudutuksessa tai selkäydinpuudutuksessa. Siinä ulkosynnyttimien iholta poistetaan muutosalue/kasvain ja hiukan tervettä kudosta sen ympäriltä. Haava ommellaan kiinni itsestään sulavilla ompeleilla. Jos muutos hoidetaan laserhoidolla, ei ompeleita tarvita.

Toipuminen leikkauksesta

Kivun hoito

Toimenpiteen jälkeen on aina jonkin verran kipua ja se on kovinta ensimmäisen vuorokauden aikana. Tarvittaessa voi käyttää kipulääkkeenä esim. parasetamolia 1 g 1 tabletti 1-3 kertaa vuorokaudessa tai ibuprofeenia 600 mg 1 tabletti 1-3 kertaa vuorokaudessa. Lääkitys toimii parhaiten, kun se otetaan ajoissa ennen kuin kipu on yltenyt voimakkaaksi.

Haavan hoito

Niukkaa jälkivuotoa voi olla muutaman viikon ajan. Alapesu ilman saippuaa on syytä tehdä aamuin ja illoin sekä siteen vaihdon yhteydessä. Vältä saunomista viikon ajan leikkauksesta. Tamponin käyttöä, sukupuoliyhdyntää sekä amme- ja istumakylpyjä tulisi välttää 4 viikon ajan. Ompeleiden poistoa ei tarvita, ne sulavat pois itsestään.

Liikunta ja lepo

Liikkuminen on sallittua voinnin mukaan, kevyet kotiaskareet ja ulkoilu edistävät toipumista. Sairasloman aikana vältä raskaita ponnisteluja ja työtehtäviä. Toimenpiteen tehnyt lääkäri määrittää sairausloman pituuden.

Mikäli voinnissa ilmenee jotain erityistä, esimerkiksi:

- Pitkittynyttä veristä tai pahanhajuista vuotoa emättimestä
- Haava aukeaa
- Voimakasta alavatsakipua
- Lämpö nousee yli 38 c°

Voit ottaa yhteyttä:

Naistentauti- ja äitiysyksikkö p. 014 269 1023 arkisin klo 8.00–14.00.

Muina aikoina Synnytysvastaanottoon p. 014 269 1204

Ohjeen vastuhenkilö: Marja-Liisa Eloranta, Oyl

Ohjeen hyväksyjä: Pauliina Aukee, Yl

Päivitetty 24.4.2026